

Innhold

INNLEDNING: FRANKRIKE – PARADOKSENE LAND	11
<i>Kjerstin Aukrust og Pernille Rieker</i>	
Hvorfor «franske tilstander»?	12
Franske nasjonale paradokser	13
Paradokser i den franske utenrikspolitikken	15
Frankrikes selvforståelse og rolle i verden	16
Den franske republikkens grunnpilarer	18
Bokens struktur	23
Referanser	25
DEL I FORSTÅ FRANSK POLITIKK OG SAMFUNNSLIV	27
KAPITTEL 1: DEN FEMTE REPUBLIKK OG PRESIDENTMAKTEN	31
<i>Franck Orban</i>	
To ulike styringsmodeller etter 1789	33
Frykten for eneveldet	34
1958: overgangen til et sterkt presidentstyre	36
Presidentrollen etter de Gaulle	39
Presidentens legitimitet før og nå	40
Bør presidenten svekkes – eller styrkes?	42
En republikk og en presidentrolle i endring	44
Konklusjon	46
Referanser	47
KAPITTEL 2: POLITISKE PARTIER OG SKILLELINJER	
– ET LANDSKAP I ENDRING	53
<i>Kjerstin Aukrust</i>	
Det franske partisystemet	54
Høyresiden: arven etter de Gaulle	56
Venstresiden: sosialistpartiets historiske betydning	57
Valget i 2002: et gjennombrudd for ytre høyre	59
Marine Le Pens <i>makeover</i>	60
Paradokset Emmanuel Macron	62

Valget i 2017: overraskelser og brudd	63
La France insoumise: det nye kraftsentrum til venstre	65
Valget i 2022: en seier for venstre- og høyrepopulismen	67
Konklusjon	69
Referanser	70
KAPITTEL 3: FRANSK ØKONOMI: STATSSTYRT LIBERALISME	75
<i>Mathilde Fasting</i>	
Fransk økonomisk tenkning – et historisk tilbakeblikk	76
En fransk modell av kapitalismen?	78
Fransk økonomisk politikk i etterkrigstiden: <i>Les trente glorieuses</i>	80
Frankrike mot strømmen	81
Liberaliseringsforsøk og EUs betydning	83
Reformatoren Macron: liberalisme på fransk	84
Å regulere de tusen osters land	86
Statlig tilrettelegging av entreprenørskap	88
«Made in France» – en sterk merkevare	89
Konklusjon	91
Referanser	92
KAPITTEL 4: FAGBEVEGELSE, STREIK OG KLASSEKAMP.	
DET STORE FRANSKE UNNTAKET?	97
<i>Idar Helle og Kjerstin Aukrust</i>	
<i>La grève</i> – streikebegrepets historie	98
Den franske fagbevegelsens paradoks	99
De store streikekonfliktene	102
Hva skyldes det høye konfliktnivået i arbeidslivet?	103
Tillit og mistillit	105
«It's the economy, stupid»	106
Slaget om pensjonsreformen	108
Macron og fagbevegelsen	111
Konklusjon	112
Referanser	114
KAPITTEL 5: SOSIALE BEVEGELSERS ROLLE I FRANSK POLITIKK	
– «LE POUVOIR EST DANS LA RUE»?	119
<i>Kjerstin Aukrust</i>	
Franske bevegelsers særegenhet	120
Mai 68: alle sosiale bevegelsers mor	122
Den engasjerte forfatteren – en fransk tradisjon	124

Arven etter mai 68	125
<i>La Manif pour tous</i>	126
De gule vestene	128
Vold i demonstrasjoner – et fransk problem	131
Konklusjon	134
Referanser	135
DEL II FORSTÅ FRANSK IDENTITET OG KULTUR	141
KAPITTEL 6: <i>LAÏCITÉ</i> OG RELIGION – POLITISERING OG POLARISERING	143
<i>Ingeborg Misje Bergem</i>	
Hva er <i>laïcité</i> ?	144
<i>Laïcité</i> og islam	146
<i>Laïcité</i> og ytre høyre	147
Jøder i Frankrike – en lang historie	149
«Den nye antisemittismen»	150
Katolisisme i Frankrike i dag	153
Katolisisme i kulturkampen	154
Konklusjon	156
Referanser	158
KAPITTEL 7: DEN FRANSKE ELITEN: EFFEKTIVT MERITOKRATI ELLER DEMOKRATISK PROBLEM?	163
<i>Marte Mangset</i>	
Ikke så akademisk orientert som man skulle tro?	164
Nedprioriterte universiteter	166
Eliteskolene: dyrke frem sterke ledere	167
Reformer og nye skillelinjer	169
Et system som skaper store forskjeller	170
Gode kår for elitene	171
Statsadelen	173
Elitesirkulasjon og maktkonsentrasjon	174
Konklusjon	177
Referanser	178
KAPITTEL 8: FRIHET, LIKHET OG – LIKESTILLING?	181
<i>Kristin Skare Orgeret</i>	
Feminismens historie i Frankrike – et riss	183
Kvinnerettigheter og det politiske liv	184

Likestilling i arbeids- og familieliv	186
Interseksjonalitet og LHBT+ – muligheter og motstand	189
Et republikansk antrekk	191
#metoo	192
Vold i nære relasjoner og <i>fémicide</i>	194
Innvandrerkvinnen som «den andre»	196
Konklusjon	197
Referanser	198
KAPITTEL 9: FORTSATT DET FREMSTE KULTURLANDET I VERDEN?	203
<i>Per Mangset</i>	
André Malraux og den franske kulturpolitiske modellen	204
Jack Lang og det utvidede kulturområdet	206
Andre kulturministre	207
Sentralisering og desentralisering	208
Kulturpolitikens grenser	210
Sterk minister, uten armlengdes avstand	211
Kulturminister og president – store prosjekter	212
Stat – marked	213
Kunstnerpolitikk	214
Macrons kulturpolitikk	216
Konklusjon	217
Referanser	219
KAPITTEL 10: HISTORIENS SKYGGESIDER: FRANSK	
KOLLABORASJON OG HOLOCAUST I FRANKRIKE	223
<i>Geir Uvsløkk</i>	
En motstandsmyte	224
Det underlige nederlaget	226
Nasjonal revolusjon og kollaborasjon	227
Vichy: et skjold mot okkupasjonsmakten?	229
Vichy: en svøpe for Frankrike	230
Holocaust i Frankrike	232
Myten om det minste onde	234
Konklusjon	237
Referanser	238
KAPITTEL 11: KOLONISERINGEN OG DENS ETTERVIRKNINGER	241
<i>Kjerstin Aukrust og Geir Uvsløkk</i>	
Det andre franske koloniriket	242

Juridisk, politisk, sosial og økonomisk undertrykkelse	244
Mange former for avkolonisering	245
Starten på den algeriske frigjøringskrigen	246
Tortur – en fransk skamplett	247
Flere krigsforbrytelser	249
Innvandring fra tidligere kolonier	250
Integrering og utenforskap	252
Fransk nykolonialisme?	254
Sporene av <i>Françafrique</i>	255
Konklusjon	257
Referanser	258
DEL III FORSTÅ FRANKRIKES ROLLE I VERDEN	263
KAPITTEL 12: FRANSK UTENRIKSPOLITIKK: <i>GRANDEUR</i> I ORD OG HANDLING	265
<i>Pernille Rieker</i>	
Hva er fransk eksepsjonalisme?	266
Betydningen av fransk uavhengighet	269
En problematisk afrikapolitikk	270
En utenrikspolitisk identitetskrise	271
Presidentens og diplomatenes rolle	274
Frankrikes posisjon i internasjonale institusjoner	275
En uavhengig militærmakt	278
<i>Soft power</i> på fransk	279
Konklusjon	281
Referanser	282
KAPITTEL 13: FRANSK EUROPAPOLITIKK: KONTINUITET OG ENDRING	287
<i>Pernille Rieker og Elsa Gunnarsdottir</i>	
Bakgrunnen for den franske europeiseringsstrategien	289
Håndteringen av en svekket fransk innflytelse i EU	291
Frankrikes rolle i debatten om fordypning eller utvidelse	293
Macron og fransk europapolitikk i en ny tid	295
En tettere integrert sikkerhets- og forsvarspolitikk	296
Et mer konkurransedyktig Europa	299
Konklusjon	301
Referanser	303

KAPITTEL 14: BEKJEMPELSE AV INTERNASJONAL TERRORISME	307
<i>Pernille Rieker</i>	
Fransk terrorbekjempelse før 1995	308
1995–2001: oppbyggingen av dagens kontraterror-apparat	311
2012–2016: de store terrorangrepene	313
Sikkerhetisering og forebygging – en vanskelig balanse	314
Fransk krig mot internasjonal terrorisme	316
Terror-trusselen i Frankrike – et sammensatt problem	320
Konklusjon	321
Referanser	322
KAPITTEL 15: KLIMAOMSTILLING PÅ FRANSK	325
<i>Elin Lerum Boasson og Anje Müller Gjesdal</i>	
Globale og europeiske utfordringer, særfranske problemer	327
En radikal og svak miljøbevegelse	329
Atomkraft: fra miljøproblem til mulig klimaløsning	331
Opphøyning av eksperter og brede nasjonale debatter	334
Global og europeisk pådriver for viktige klima-avtaler	337
Konklusjon	339
Referanser	340
KAPITTEL 16: FRANKOFONIEN: MELLOM MANGFOLDIG FELLESKAP OG VOND FORTID	345
<i>Maria Gabrielsen Jumbert</i>	
Frankofonien: Hvordan ble den til?	347
Fransk utbredelse i Europa og Nord-Amerika	350
Frankrikes oversjøiske territorier	351
Et frankofont Afrika	352
Fransk i Midtøsten og Asia	353
OIF som politisk og diplomatisk arena	354
Påvirkning gjennom språkopplæring: de franske skolene	355
Fra kulturell møteplass til feiring av kulturelt mangfold	357
Konklusjon	359
Referanser	360
FORFATTEROMTALER	364
KREDITERING	367
REGISTER	369